

POSTANOWIENIE

2 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Pierwszy Prezes SN Małgorzata Manowska

na posiedzeniu niejawnym 2 lipca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku Z.D.

z udziałem J.Z., P.D., E.K., B.W. i T.D.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej Z.D.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Łomży

z 9 maja 2024 r., I Ca 2/24,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od wnioskodawczynie Z.D. na rzecz uczestniczki J.Z. kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia wnioskodawczynie odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

(M.M.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 listopada 2023 r. Sąd Rejonowy w Łomży oddalił wniosek Z.D. z dnia 10 lutego 2023 r. o zasiedzenie z dniem 1 stycznia 2020 r. nieruchomości szczegółowo oznaczonej we wniosku, położonej w Z., dla której Sąd Rejonowy w Zambrowie prowadzi księgę wieczystą [...].

Postanowieniem z 9 maja 2024 r. Sąd Okręgowy w Łomży oddalił apelację wnioskodawczynie.

Od tego orzeczenia wnioskodawczyni wniosła skargę kasacyjną, wskazując, że jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) w związku z pominięciem przez sąd przy dokonaniu oceny rozkładu ciężaru dowodu w ramach podniesionych zarzutów apelacyjnych zasady istnienia wiążących domniemań prawnych dotyczących samoistności i ciągłości posiadania, które ten ciężar dowodu przerzucają na uczestnika kwestionującego charakter posiadania wnioskodawcy. Doprowadziło to zdaniem skarżącej do nieuzasadnionego przyjęcia, że ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji są prawidłowe, a wnioskodawczyni nie udowodniła samoistnego charakteru posiadania i w konsekwencji, co miało skutek w postaci oddalenia apelacji w przedmiocie stwierdzenia zasiedzenia spornej nieruchomości, to jest naruszenia art. 6 k.c. w zw. z art. 339 k.c. i art. 340 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżącego obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie ilości przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest przecież jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Powołując się na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), strona powinna przedstawić stosowną argumentację prawną zmierzającą do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia wskazanych przez nią przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego wyroku oraz podstaw kasacyjnych (zob. m.in. postanowienia SN z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11).

Skarżąca oczywistą zasadność skargi kasacyjnej upatruje w dokonaniu przez Sądy *meriti* błędnej oceny materiału dowodowego. Jednakże skarga kasacyjna jest instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie służy do kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia. Nie można zatem przenosić do postępowania kasacyjnego sporów dotyczących stanu faktycznego, gdyż jego ustalenie należy do sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy nie ma w tym zakresie żadnych, ustrojowych ani procesowych kompetencji (m.in. wyrok SN z 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 1169/99, OSNC 2000, nr 7–8, poz. 139 czy też postanowienie SN z 18 lipca 2014 r., IV CSK 671/13). Skarżąca kwestionowała ustalenia faktyczne Sądu I instancji, a zwłaszcza zeznania uczestników postępowania i jednocześnie współwłaścicieli spornej działki (T.D., B.W. oraz P.D.), którzy negowali posiadanie i użytkowanie działki przez wnioskodawczynię, co w konsekwencji miało skutek w postaci oddalenia apelacji w przedmiocie stwierdzenia zasiedzenia spornej nieruchomości.

Sądy *meriti* wyczerpująco oceniły zgromadzony materiał dowodowy i odniosły się do domniemań prawnych i rozkładu ciężaru dowodu. W sprawie wypowiedział się biegły w zakresie prac związanych z gospodarką leśną.

Ponadto w orzecznictwie wyjaśniono, że celem domniemania z art. 339 k.c., na które powołuje się wnioskodawczyni, jest ochrona posiadania, a nie wykorzystanie go przeciwko innemu posiadaniu samoistnemu (zob. m.in. postanowienie SN z 22 czerwca 2020 r., I CSK 610/19).

Nie można zatem stwierdzić, że przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej została przez skarżącą należycie wykazana, gdyż ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie

może być przedmiotem kontroli sądu kasacyjnego, który w postępowaniu kasacyjnym jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia. Na marginesie trzeba podkreślić, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w związku z art. 13 § 2, 98, 391 § 1, 398²¹ k.p.c.

(M.M.)

[SOP]